

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 18. Vtrum ens à se sit infinitè perfectum, & bonum; sit infinitum in essentia, ac tale, vt nihil illo melius possit excogitari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

bus defectuosus; qualia in aliquo sensu sunt omnia creata, entia defectuosa, in quantum habent aliquid boni, habent illud à prima causa bona; in quantum verò sunt defectuosa habent hoc non à causa, sed ex se, & ex suo nihilo. Ex.gr. homo totum bonum, & totam perfectionem, quam habet, à Deo habet; at esse imperfectum habet ex se, & ex suo nihilo, ita ut propter hoc ipsum, quod ex se nihil est, remaneat defectuosus, & imperfectus. Si loquamur de malis moralibus, hoc est de peccatis, dico, quod etiam ipsa si habent aliquid boni, putà quod identificantur cum actibus positivis, id habent à Deo, tanquam à causa permittente peccata propter aliquod bonum, quod ex peccatis potest sequi; malitiam autem habent à libero arbitrio creato, non ut agente, sed ut deficiente, quod quia est ex nihilo, est defectuosum, & peccabile, ideoque peccando, & deficiendo, potest actibus dare malitiam.

15. Ad 4. nego antecedens. Repugnat, ut materia prima sit à se. Quod enim est adæquatè à se, est adæquatè propter se; sed materia prima non est adæquatè propter se, sed propter formas; ergo non est à se, sed est ab alio ordinante materiam ad finem formarum. Dum opponitur: omne, quod fit, sicut ab alio fit, sic ex alio fit, nego paritatem. Repugnat enim, ut id, quod fit, non fiat ab alio, alioquin fieret à se ipso, quod implicat. At non repugnat, ut id, quod fit, non fiat ex alio, sed fiat ex nihilo. Licet igitur omne, quod fit à causa non prima, fiat ex alio, tamen quod fit à causa prima, potest fieri non ex alio, sed ex nihilo. Ratio est, quia causa inferior non potest agere, nisi accipiat materiam à causa superiore: ex.gr. ars humana non potest agere, nisi accipiat materiam à natura; & similiter natura non potest agere, nisi accipiat materiam ab auctore naturæ; sed prima causa non habet supra se aliam causam; ergo potest ita agere, ut materiam non accipiat ab alia causa, sed ipsa faciat materiam simul cum forma. Ex unitate igitur entis à se statim demonstratur Deum non solum esse unum, sed esse Creatorem Cœli, & Terræ, & omnium entium ab alio, ita ut cuncta produxerit non ex materia præsupposita, sed ex nihilo, ac producendo ipsam materiam.

16. Ad 5. nego antecedens. Demonstrationes ostendunt dari univiam primam rationem omnium rerum, at non probant, quod hæc unica ratio sit in unica tantum Persona, non autem in tribus Personis; ergo non probant impossibilitatem Trinitatis.

QVÆSTIO XVIII.

Virum ens à se sit infinitè perfectum, & bonum; sit infinitum in essentia, ac tale, ut nihil illo melius possit excogitari.

S. Th. q. 4. 5. 6. & 7.

1. **P**rimò videtur, quod ens à se sit imperfectum. Principia enim rerum sunt imperfecta, & parva, ut patet in seminibus animalium, & plantarum; sed ens à se est principium omnium; ergo est imperfectum, & parvum.

2. Secundò videtur, quod saltem ens à se non possit dici perfectum. Perfectum enim dicitur, quod est totaliter factum; sed ens à se non est totaliter factum; ergo neque est perfectum.

3. Terriò videtur, quod non sit infinitè perfectum. Ut enim esset infinitè perfectum, deberet continere omnes, & infinitas perfectiones omnium, & infinitarum rerum; sed neque continet omnes perfectiones, quia multæ perfectiones sunt inuicem contrariæ; neque continet infinitas perfectiones, quia infinitum repugnat; ergo &c.

4. Quarto videtur, quod non sit bonum. Bonum enim est, quod omnia appetunt; sed entia creata non appetunt ens à se, sed solum appetunt suum esse creatum, & suas creatas perfectiones; ergo &c.

5. Quintò videtur, quod neque sit infinitum bonum. Bonum enim infinitum debet esse infinitè appetibile, & habere infinitam inclinationem ad se communicandum; sed ens à se neque est infinitè appetibile, neque habet infinitam inclinationem ad se communicandum, immò potest se non communicare, nihil creando; ergo &c.

6. Sextò videtur, quod ens à se non sit infinitum in essentia. Quod enim ita est in vno loco, ut non sit in alio, non est infinitum in loco; ergo quod ita est hoc ens, & hæc essentia, ut non sit aliud ens, & alia essentia, non est infinitum in essentia; sed ens à se ita est hoc ens, & hæc essentia, ut non sit aliud ens, & alia essentia; ergo &c.

7. Septimò videtur, quod possit non solum excogitari, sed etiam dari ens melius ente à se. Univertitas enim includens ens à se, & entia ab alio, est melior ente à se; siquidem totum est melius parte, & continens est melius contento.

8. Respondeo, quod ut Aristoteles refert 14. Metaph. cap. 6. quidam antiqui non solum potuerunt plura prima principia à se existentia, sed etiam docuerunt, quod optimum, pulcherrimum, & perfectissimum entium non est vllum ex primis principijs, sed est aliquid posterius

sterius primis principijs, & elementis. Fundamentum fuit, quia censuerunt prima principia esse principia in genere materiae, atque elementi; sed quod est principium in hoc genere non est optimum, & perfectissimum: siquidem quod constat ex materia, & elementis est perfectius materia, & elementis: ergo &c. Hunc errorem, ut ibidem Aristoteles docet, cum suis poetis sequuti sunt gentiles. Videntur enim existimasse illud esse optimum, & perfectissimum entium, cui tribuerunt regnum; sed gentiles sequentes suos poetas non tribuebant regnum primis principijs, nimirum Nocti, vel Caelo, vel Oceano, vel Chaos, sed Ioui, quem dicebant esse genitum ex principijs, iisque posteriorem; ergo existimabant optimum, & perfectissimum non esse principia, sed aliquid posterius principijs. Hinc consequenter censuerunt mutari principes vniuersi, ac regnum ex Saturno delatum fuisse ad Iouem. Principem enim existimabant omnium optimum; sed per ipsos ex principijs resultant entia meliora, ac deinde meliora; ergo cum sit aliquid melius, principatus transit ad ipsum. Nec multum dissimilis fuit error Speusippi, & Pythagororum, qui ut 12. Metaph. textu 40. refert Aristoteles, licet dixeriat dari aliquod primum principium in genere causae efficientis, tamen putarunt non inferri primum principium habere in se omnem bonitatem, & perfectionem ex eo, quod ab ipso effluat tota bonitas, & perfectio, quae datur in rerum natura, & hoc probabant exemplo feminum allato in primo argumento. Contra hos errores.

9. Dicendum primò: ens à se, eo ipso, quod est vnicum, est optimum, & perfectissimum entium.

10. Probatur: quod enim continet adaequatè totam bonitatem, & perfectionem omnium aliorum entium sine vllò defectu, cum alia è conuerso contineant solum partem perfectionis, ac bonitatis cum maximis defectibus, est optimum, & perfectissimum entium; sed ens à se eo ipso, quod est vnicum, continet totam perfectionem omnium aliorum entium &c; ergo &c. Probatur minor: nam eo ipso, quod est vnicum, potest omnibus alijs entibus dare ut causa adaequata totam perfectionem, & bonitatem; sed quod potest omnibus alijs entibus dare totam perfectionem, & bonitatem, illam prae habet; nam quo pacto posset adaequatè dare, nisi prae haberet adaequatè? rursus prae habet sine defectu; defectus enim consistit in hoc, ut rei deficiat aliquod esse, & aliqua perfectio, & bonitas; sed habenti totum esse, & totam bonitatem, ac perfectionem omnium entium, non deficit vllum esse, & vlla perfectio, ac bonitas; ergo &c. Probatur iam altera pars minoris: nam omnia alia ita recipiant ab ente à se totum suum esse, & totam bonitatem, & perfectionem, ut non accipiant sufficientiam essendi à se; ergo accipiunt solum partem bonitatis, & perfectionis cum

maximo defectu consistente in hoc, ut deficiant ab ipso esse à se, & à pluribus alijs perfectionibus. Quia ens à se habet omne esse à se, ideo ab Aristotele secundo de Gener. animalium c. 1. initio vocatur, *to pan*, hoc est *ipsum omne*.

11. Addo naturaliter esse notum, quod Deus non potest rebus creatis dare perfectiones, quas non prae habet in se: ideoque Psalmo 93. dicitur: *Intelligite insipientes in populo, & stulti aliquando sapite: qui plantauit aurem non audiet? Qui finxit oculum non considerat?* Nimirum hoc est ita notum, ut non possit negari, nisi insipienter, & stultè.

12. Dicendum 2. Hoc ipso, quod darentur plura entia à se, nullum eorum esset optimum, & perfectissimum entium, sed singula essent defectuosa. Probatur: nam nullum contineret bonitatem, & perfectionem totius entis; ergo nullum esset perfectissimum, & optimum entium; & quia vnicuique deesset bonitas, & perfectio alterius, vnumquodque esset defectuosum. Totum etiam ens esset defectuosum, quia constaret ex entibus defectuosis.

13. Dicendum tertio: Ens à se est perfectum in omni genere. Probatur: nam ex Aristotele 5. Met. c. 16. nu. 4. perfectum in omni genere est, *cui nihil omnino deest, nec ab aliquo exceditur, nec accipit quicquam extra*. Quod enim ita se habet, est perfectum tum absolute, tum comparatiue; absolute quidem, in quantum omnia habet perfectissimo modo, hoc est à se ipso, & per se ipsum, non autem ab extrinseco; comparatiue verò, in quantum à nullo exceditur; sed enti à se nihil omnino deest, cum contineat adaequatè esse, & bonitatem omnium entium; rursus ens à se à nullo exceditur, imò excedit omnia, ut ostensum est, & nihil accipit extra, cum esse, & omnia habeat à se ipso; ergo &c. Ex opposita ratione nullum ens creatum potest esse perfectum in omni genere; siquidem omne ens creatum totum esse, & totam suam perfectionem accipit ab extrinseco, nimirum ab ente à se, à quo etiam exceditur, & cui libet enti creato deest esse, & perfectio aliorum entium creatorum, & entis à se. Addo, quod quia cui libet enti creato plus perfectionis deest, quam adit, siquidem adest perfectio limitata, & finita, deest autem perfectio illimitata, & infinita entis à se, quodlibet ens creatum ita est imperfectum, & defectuosum, ut plus habeat defectus, quam perfectionis, plus non entis, quam entis, adeoque si compareretur cum Deo, potius sit dicendum *non ens, & nihil*, quam *ens*.

14. Dicendum quarto: ens à se habet infinitum esse, & infinitam perfectionem, adeoque est infinite perfectum, & est simpliciter infinitum in essentia, & in genere entis. Probatur primò à posteriori: nam id, à quo tanquam à causa adaequata possunt in infinitum effluere entia, & perfectiones omnium generum, habet esse, & perfectionem infinitam in
omni

omni genere; sed ab ente à se possunt effluere in infinitum entia, & perfectiones omnium generum; ergo &c. Probatur minor: nam Mundus posset durare in æternum; si verò duraret in æternum, ab ente à se effluerent in infinitum entia, & perfectiones omnium generum, putà effluerent in infinitum substantiæ, qualitates &c.

15. Probatur secundo principaliter conclusio à priori. Quod enim habet esse, & perfectionem illimitatam in omni genere, est infinitum in perfectione, & in essentia in omni genere; sed ens à se habet esse, & perfectionem illimitatam in omni genere; ergo &c. Probatur minor: nam nihil potest esse prima ratio limitatiua sui ipsius, sed omne, quod limitatur, à sua causa limitatur; ergo quod est à se, & caret causa, habet esse, & perfectionem illimitatam in omni genere.

16. Confirmatur, & explicatur: quod enim ita est, vt non habeat aliam rationem, neque aliam necessitatem sic essendi, nisi quia sic vult esse, ita est, sicut rationabile est, quod velit esse; sed ens à se ita est, vt non habeat aliam rationem, & aliam necessitatem sic essendi, nisi quia sic vult esse: ergo ens à se ita est, sicut rationabile est, quod vult esse; sed rationabile est, quod ens à se velit habere esse, & perfectionem omnino illimitatam; è conuerso est irrationabilissimum, vt velit habere esse, & perfectionem limitatam; ergo &c. Probatur minor, quod nimirum ens à se non habeat aliam rationem, & necessitatem essendi, nisi quia sic vult esse. Mundus enim ita existit, quia aliquis intellectus ex ratione perfectissima vult mundum sic existere; alioquin existeret per accidens, casu, & præter intentionem, & rationem; ergo à fortiori ens à se ita existit, quia aliquis intellectus ex ratione perfectissima vult ens à se sic existere; alioquin sic existeret non ex ratione; sed ens à se non sic existit, quia intellectus ab ipso distinctus vult illud sic existere, alioquin non esset à se, sed ab intellectu distincto volens, vt sic existat: ergo ens à se sic existit, quia ipsemet est intellectus ex ratione perfectissima volens sic existere.

17. Nec dicas, quod ens à se habet esse limitatum, non ex voluntate, sed ex necessitate. Nam ens à se non existit ex necessitate distincta ab ipso, & à voluntate sic essendi; si enim sic existeret ex necessitate distincta ab ipso, non existeret à se; si sic existeret ex necessitate distincta ab eius rationabili voluntate sic existendi, sic existeret casu, & non ex ratione perfectissima; ergo necessitas sic existendi nil aliud est, quam rationabilis voluntas sic existendi; sed rationabiliter debet velle habere esse omnino illimitatum; ergo &c.

18. Dicendum quinto: Ens à se est tale, vt nihil illo melius excogitari possit ratione non errante. Probatur primo: nam nihil excogitari potest melius ente, quod ita est à se, vt habeat esse, & perfectionem illimitatam, &

continentem adæquatè totum esse, & totam perfectionem omnium aliorum entium; sed ex dictis ens à se est huiusmodi; ergo &c. Probatur secundo: nam nihil potest excogitari melius ente, quod ita se habet, non ex alia ratione, nisi quia rationabiliter vult sic se habere, & vult sic se habere non ex alia ratione, nisi quia melius est, vt sic se habeat; si enim vellet sic se habere, & non quia melius est, irrationabiliter vellet sic se habere &c. ergo &c.

19. Probatur tertio: nam non potest excogitari ratione non errante quicquam melius ente, quo ipsa ratio prima, & perfectissima non potuit excogitare melius; sed ipsa ratio prima, & perfectissima non potuit excogitare quicquam melius se; nam si potuisset excogitare meliorem modum essendi, & non vellet illo modo esse, esset stultissima; ergo &c.

20. Ex dictis desumi potest alia principalis probatio ad ostendendum ens à se esse vnicum. Nam ens à se ita debet se habere, sicut melius est tum ipsi, tum vniuersitati entium factorum, vt se habeat; sed enti à se est melius, vt contineat esse, & perfectionem totius entis, & vt sit supremus Princeps omnium aliorum entium; ad hoc autem requiritur, vt sit vnicum; vniuersitati entium factorum est melius, vt possit habere optimam gubernationem, ad quam requiritur, vt non sint plures supremi Principes, sed vt sit vnicus Princeps optimus; ergo &c.

21. Totam hanc doctrinam, quod nimirum ens à se debet ita se habere, sicut melius est, vt se habeat, adeoque debet esse vnicum, clarè insinuat Aristoteles pluribus locis. 8. enim *Phyl. tex. 48.* ait: *In his que natura sunt, finitum sit potius, & id quod melius est oportet, si modo esse possit. Sufficiens autem est & vnum, quod cum primum immobilium sit, perpetuumque, ceteris sit principium motus;* & 12. *Metaph. concludit per hæc verba: Entia nolunt malè gubernari; non est bona multitudo principatum; vnus ergo Princeps.* 14. *Metaph. cap. 6.* dicit. *Mirabile est, si primo, & perpetuo, ac sibi sufficientissimo, hoc ipsum primum, per se sufficientia, & salus non sit tanquam bonum. Enim verò propter nihil aliud incorruptibile, vel sibi sufficiens est, nisi quoniam bene se habet. Quare dicere quidem principium tale esse ratione sic consentaneum est verum esse; hoc autem esse ipsum vnum.*

22. Ad 1. argumentum, quod ex Pythagoricis, ac Spensippo affert Aristoteles 12. *Metaph. text. 4.* & D. Thomas hic *quæst. 4. art. 1.* Respondeo ex doctrina eorundem, distinguo minorem: principia materialia, inadæquata, & procedentia ab alijs principijs prioribus sunt imperfecta, & parua, concedo: principia efficientia, ac non pendentia ex alio principio sunt imperfecta, & parua, nego maiorem; concedo minorem; & nego consequentiam. Principia materialia sunt imperfecta, cum sint perfectibilia per formam, ac secundum se non habeant

habeant actu perfectionem formæ, sed debeant illam recipere ab agente. At principia efficientia adæquata debent esse perfecta, cum debeant præhabere perfectionem communicandam effectibus. Rursus aliqua principia efficientia inadæquata pendentia ab alijs prioribus principijs perfectis possunt esse imperfecta, ut patet in feminibus, & ovis, quæ tamen procedunt ab animalibus perfectis tanquam à principijs prioribus. At principium omnium primum, cum non procedat ab alio principio, debet esse omnino perfectum, quia cum debeat omnibus alijs entibus dare totum esse, & totam perfectionem, debet in se ipso præhabere totum esse, & totam perfectionem omnium entium.

23. Ad 2. distinguo maiorem: perfectum dicitur, quod est totaliter factum, & hoc significat nomen perfecti, nego; & ab hoc deriuatur nomen perfecti, concedo maiorem; concedo minorem, & nego consequentiam. Ut dicit S. Thomas prima parte, quæst. 13. art. 8. in corpore: *non semper est idem id, à quo imponitur nomen, & id, ad quod significandum nomen imponitur.* E.g. & est exemplum eiusdem, nomen lapidis impositum est ex eo, quod lædar pedem, & tamen nomen lapidis non significat actionem lædendi pedem, sed significat ipsam substantiam lapidis. In casu nostro nomen perfecti creaturis impositum est ex eo, quod sint totaliter factæ; at non significat totaliter factum, sed significat id, quod habet actu totum esse, quod potest, ac debet habere. Quia verò creaturæ tum solum habent totum esse, quod possunt, ac debent habere, cum sint totaliter factæ; ideo creaturæ solum sunt perfectæ, cum sint totaliter factæ. At Deus per hoc, quod sit a se, & nullo pacto sit factus, habet totum esse; ergo Deus est perfectus per hoc, quod non sit factus, sed sit a se.

24. Ad 3. Deus est infinite perfectus, tum absolute, tum in ordine ad extrinseca. Patet: nam infinite perfectum absolute est, quod habet perfectionem omnino illimitatam; sed Deus habet perfectionem omnino illimitatam; ergo &c. Hinc sequitur Deum esse etiã infinite perfectum in ordine ad extrinseca. Nam infinite perfectum in ordine ad extrinseca est, quod continet omnes, & infinitas perfectiones cunctorum generum; sed ex eo, quod Deus habeat esse, & perfectionem omnino illimitatam, sequitur, quod possit adæquatè producere omnes, & infinitas perfectiones cunctorum generum, adeoque quod illas adæquatè contineat; ergo &c. Dum opponitur primò, quod multæ perfectiones sunt contrariæ, ac proindè non possunt coniungi, distinguo: multæ perfectiones sunt contrariæ, & non possunt coniungi, in quantum sunt puræ perfectiones, nego; in quantum habent adiunctam imperfectionem, concedo. Omnia contraria catenus sunt contraria, quatenus vnum includit priuationem alterius, ideoque, ut dicit Aristoteles 10. Metaph. text.

16. *Omnis contrarietas habet aliterius contrariorum priuationem;* sed priuatio est imperfectio; ergo contraria eatenus sunt contraria, quatenus includunt imperfectionem; ergo perfectiones, seclusis imperfectionibus, non sunt contrariæ, adeoque possunt in Deo coniungi. Dum opponitur secundo: repugnant infinitæ perfectiones; ergo Deus non continet infinitas perfectiones; distinguo antecedens; repugnant categorematicè, transeat; repugnant syncategorematicè nego; & nego consequentiam. Possibiles sunt perfectiones syncategorematicè infinitæ; hoc est plures, & plures sine termino; sed Deus illas continet simul; ergo est infinitus in continentia, in quantum simul continet perfectiones infinitas, quæ tamen non possunt extra Deum poni simul, non ex defectu Dei, qui simul illas continet, sed ex defectu ipsarum perfectionum creaturarum, quibus repugnat poni simul secundum infinitatem.

25. Ad 4. Bonum supra ens ratione nostra addit formalitatem appetibilis, ideoque ab Aristotele 9. Ethic. cap. 1. definitur *id, quod omnia appetunt;* sed omnia appetunt participare de diuino esse, ac de diuina perfectione; ergo Deus est ab omnibus appetibilis, adeoque non solum est bonus, sed est ipsum bonum commune, cuius participationem appetunt omnia alia entia. Creaturæ igitur, dum appetunt suum esse creatum, & suam creatam perfectionem, appetunt etiam esse diuinum, & diuinam perfectionem, ut de ipso participant.

26. Ad 5. distinguo maiorem: bonum infinitum debet esse infinite appetibile ab eo, cui infinite potest communicari, & debet habere infinitam inclinationem ad se communicandum infinita communicatione, concedo; debet esse infinite appetibile ab eo, cui potest solum finite communicari, & debet habere infinitam inclinationem ad se communicandum communicatione finita, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Bonum infinitum debet esse infinite appetibile ab eo, cui potest se communicare infinite, & ad talem infinitam communicationem debet habere infinitam inclinationem; sed Deus potest se per identitatem, infinite communicare sibi ipsi, & tribus Personis diuinis; ergo Deus debet esse infinite appetibilis, & amabilis a se ipso, & à tribus Personis diuinis, ac debet habere infinitam inclinationem se comunicandi per identitatem sibi ipsi, ac tribus Personis diuinis. E conuersò quia Deus creaturis ad extra est communicabilis solum finite, debet esse à creaturis appetibilis solum finite, ac debet habere solum finitam inclinationem se comunicandi creaturis ad extra. Addo, quod sicut Deus est infinite bonus, sic est infinite pulcher. Pulchrum enim est, quod videntem, & contemplantem delectat, & infinite pulchrum est, quod si perfecte videatur, infinite delectat; sed

sed Deus eo ipso, quod videt, & contemplatur se esse ens, & bonum illimitatum in omni genere, infinite delectatur; ergo &c.

27. Ad 6. concedo antecedens, & nego consequentiam, & assero disparitatem. Ens à se comparatur ad alia entia, sicut ens continens totum esse ad entia continentia solum partem essendi; ergo dum dicitur, quod ens à se ita est hoc, ut non sit aliud, significatur quod ens à se est ens continens totum esse, & quod hæc est ipsius hæcitas, non autem est ens continens solum partem essendi; sed ens à se eo ipso, quod sit ens continens totum esse, est infinitum in essentia: ergo ens à se propter hoc ipsum, quod est hoc, & non est aliud, est ens infinitum in essentia. E converso dum dicitur, quod aliquid ita est hic, ut non sit alibi, significatur, quod ita est in hac parte loci, ut non sit in alia parte loci; ergo eo ipso non est infinitum in loco. Si verò dum dicitur, quod ita aliquid est hic, ut non sit alibi, per *ly hic* intelligeremus ubiuitatem, per *ly alibi* intelligeremus solum partem loci, adeoque significarem, quod ita esset ubique, ut non esset in vna solum parte loci, eo ipso esset infinitum in loco: ergo proportionaliter in casu nostro.

28. Ad 7. nego vniuersitatem constitutam ex ente à se, & ex ente ab alio, esse meliorem ente à se seorsim considerato, ac dico, quod sicut tota Trinitas non est melior vnica Persona, sic vniuersitas continens Deum, & creaturas, non est melior Deo solo. Dum opponitur: omne continens est melius contento, distinguo; omne continens est melius contento, si supra contentum addat aliquid, quod non adæquatè, & eminenter contineatur in contento, seclusis imperfectionibus, concedo: si addat aliquid tale, nego. Continens cum supra contentum addit aliquid, quod adæquatè continetur in contento continentia eminentiali, potest non esse melius contento: sed vniuersitas supra Deum addit solum creaturas, quæ adæquatè continentur in Deo, seclusis imperfectionibus; ergo, &c. Addo, quod potius Deus seorsim consideratus est melior vniuersitate continente Deum, & creaturas simul. Ratio est, quia quod continet adæquatè totam perfectionem, quam continet aliud, seclusis imperfectionibus, est melius, quam quod continet eandem perfectionem, adiunctis imperfectionibus; sed Deus solus continet in se ipso adæquatè totam perfectionem vniuersitatis, seclusis imperfectionibus; vniuersitas continet, adiunctis imperfectionibus creaturarum: ergo &c.

QVÆSTIO XIX.

Verum Deus sit immobilis, & immutabilis.

S. Th. q. 9.

1. Videtur quod non: primo quia eateus esset immobilis, & immutabilis, quatenus neque posset moueri, atque mutari ab alio, neque posset moueri, ac mutari à se ipso; sed potest aliquid mouere se ipsum; nam, de facto animalia, & omnia viuientia mouent se ipsa, probabile etiam est grauius, & leuius mouere se ipsa sursum, ac deorsum, ac Cælum mouere se ipsum circulariter: ergo &c.

2. Secundò omne id, quod potest mutare denominationes, est mutabile; sed Deus potest mutare, ac de facto mutauit, & mutat denominationes; nam ex non creante factus est creans mundum; cum iustificat impium, ex inimico fit amicus; & cum iustus peccat, Deus ex amico euadit illi inimicus: ergo &c.

3. Respondeo de fide esse Deum esse omnino immobilem, & immutabilem, ideoque Deus de se ipso dicit Malach. 3. *Ego sum Deus, & non mutor*. Ratione probatur hæc veritas, quæ fuit cognita etiam ab Aristotele, & Philosophis: nam mobilitas, & mutabilitas consistit in potentia passiuâ, siue indifferentia passiuâ habendi, vel non habendi intrinsecè ali-quod esse, & aliquam perfectionem; potentia autem, & indifferentia purè actiuâ dandi, vel non dandi, subtrahendi, vel non subtrahendi esse, & perfectionem alijs, non est mutabilitas, neque mobilitas, sed est virtus motiuâ, & mutatiua aliorum; sed in Deo nulla est potentia, vel indifferentia passiuâ habendi, vel non habendi vllum esse, & vllam perfectionem intrinsecam, sed solum datur potentia, & indifferentia purè actiuâ ad dandum esse, & perfectionem alijs; ergo &c. Probatur minor: ex dictis enim quæst. 18. Deus eo ipso, quod est à se, habet esse omnino illimitatum, in omni genere; ergo cum necessariò habeat omne esse, & omnem perfectionem, non est indifferens ad habendum, vel non habendum vllum esse, & vllam perfectionem, sed purè est indifferens ad communicandum, vel non communicandum esse, & perfectionem alijs; ergo est omnino immobilis, & immutabilis, ideoque est motor immobilis.

4. Ad 1. Deus neque potest moueri, & mutari ab alio, neque à se ipso; non ab alio, quia præsupponitur habere adæquatè totum esse, & totam perfectionem, quam alijs communicat; ergo nullum esse, ac nullam perfectionem potest ab altero accipere, & nullo esse, & nulla perfectione potest ab altero priuari; neque potest moueri, & mutari à se ipso, quia sibi neque potest dare, neque adimere vllum esse, & perfectionem: non potest sibi dare, quia ad hoc, ut daret adæquatè aliquam per-

per-